

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500ES 's-Gravenhage

President van de Algemene Rekenkamer
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Bestuursstaf

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie

BS2019008356

*Bij beantwoording, datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.*

Datum 18 april 2019
Betreft Reactie op conceptrapport Verantwoordingsonderzoek
2018

Geachte heer Visser,

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de resultaten van het Verantwoordingsonderzoek 2018. Ik ben verheugd dat u constateert dat de bedrijfsvoering verder is verbeterd en het financieel beheer voor het derde achtereenvolgende jaar op orde is. Dit doet recht aan de inspanningen van mijn medewerkers. Helaas heeft dit nog niet geleid tot het vervallen van onvolkomenheden, maar omdat we op de ingeslagen weg verder gaan, ben ik positief gestemd dat het aantal onvolkomenheden volgend jaar kan worden teruggedrongen.

Mede namens de staatssecretaris zal ik in deze reactie de focus leggen op de hoofdpunten die u constateert: integrale bedrijfsvoering en vastgoedmanagement. Daarna behandel ik de overige aanbevelingen, ga ik in op uw vier aandachtspunten en sluit ik af met een passage over gereedheidsinformatie.

Bedrijfsvoering

U beveelt aan om bij de besluitvorming in de aankoopfase van nieuwe wapensystemen alle keuzes die invloed hebben op het gebruik en het onderhoud van de wapensystemen expliciet te maken. Dit ligt in lijn met wat ik wil bereiken met het verder ontwikkelen van de *Life Cycle Cost* benadering, waarbij de aanschaf, instandhouding, vervanging en afstoting in samenhang worden gezien. Daarnaast zorgt de vorming van een begrotingsfonds ervoor dat investeringen in defensiematerieel, IT en vastgoed zowel beter en meerjarig te plannen als integraal te beheren zijn. Voor individuele projecten worden de gemaakte keuzes in het Defensie Materieel Proces toegelicht. Verder werkt Defensie met een financieel rekenmodel dat ook de indirecte effecten meeneemt en steeds verder wordt verfijnd aan de hand van ervaringsgegevens.

Uw constatering dat diverse onderkende problemen onderling afhankelijk zijn en vragen om een integrale oplossing deel ik. Defensie werkt onder andere aan een nieuwe topstructuur met bijbehorende processen en een verandering van de cultuur. Het uitgangspunt hierbij is om de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden nog duidelijker te beleggen, problemen meer integraal aan te pakken en mogelijke oplossingen in samenhang te zien. Ook in de lopende

programma's is aandacht voor een integrale benadering. Zo loopt er momenteel een defensiebreed programma voor de verbetering van het gehele munitiedomein. Daarbij worden regelgeving, informatievoorziening, personele en infrastructurele aspecten in samenhang gezien en multidisciplinair aangepakt.

Bestuursstaf

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Vastgoedmanagement

Ook ik heb vastgesteld dat het toekomstvast, duurzaam en op orde krijgen van een uitgebreide en diverse vastgoedportefeuille van circa 11.000 gebouwen een grote, complexe en langjarige opgave is. In de Defensienota hebben we daarom een start gemaakt door de bandbreedte voor investeringen in vastgoed op te hogen tot circa €240 miljoen structureel per jaar. Voor wat betreft de strategische kernvoorraad beschikt Defensie over actuele informatie over de staat van onderhoud en is er voldoende inzicht om de juiste prioriteiten te stellen. Voor het overige deel van de vastgoedportefeuille wordt, waar nodig, informatie verzameld.

Datum

18 april 2019

Onze referentie

BS2019008356

Het uitwerken van het *strategisch vastgoedplan* vormt de basis om de portefeuille te sturen, te beheersen en te prioriteren en het vastgoedmanagement verder te professionaliseren. Om de vastgoedsturing verder te verbeteren is onlangs assetmanagement op tactisch niveau ingericht. Samen met het Rijksvastgoedbedrijf intensiveren we het informatiemanagement in de gehele keten om beter keuzes te kunnen maken. We beseffen ons dat het zinvol is om nu, na een aantal jaren intensieve samenwerking, de afspraken nader te beschouwen. Dit doen we door de bestaande werkwijze te evalueren en de eventuele witte vlekken in kaart te brengen.

Overige aanbevelingen

Hieronder wil ik ingaan op de overige aanbevelingen.

- Ten eerste is de businesscase voor het programma Grensverleggende IT nagenoeg afgerond; de financiële inpasbaarheid maakt hier onderdeel van uit.
- Ten tweede hanteert Defensie voor de motivering van de leverancierskeuze in het inkoopdossier de grens van 50.000 euro, zoals aangekondigd in het huidige afsprakenpakket en vooruitlopend op verwerking daarvan in het nieuwe rijksbrede beleidskader.
- Ten derde onderkennen we in het plan van aanpak Verbeteren Materiële Gereedheid dat de repareerbare reserveonderdelen de nodige aandacht verdienen. Omdat het analyseren en waar nodig herzien of alsnog afsluiten van (bestaande) contracten van reeds in gebruik zijnde wapensystemen voor repareerbare reserveonderdelen meer capaciteit vergt dan beschikbaar is, richten we ons in eerste instantie op nieuwe contracten. In de analyse die ten grondslag ligt aan het plan van aanpak zijn – conform uw aanbeveling – nadrukkelijk de factoren die de materiële gereedheid beïnvloeden meegenomen. Deze zijn de basis voor de verbetermaatregelen.
- Tot slot neem ik uw overige aanbevelingen over.

Aandachtspunten

Naast de aanbevelingen, wil ik ingaan op de vier aandachtspunten die u signaleert.

- Ten eerste deelt Defensie het belang van inzicht in de individuele personele gereedheid en werkt met het programma Kwaliteit in Beeld verder aan de verbetering hiervan.

- Ten tweede wijst u terecht op het belang van een goed werkende verwervingsketen voor de modernisering van de krijgsmacht. Deze constatering ondersteun ik van harte. Daarom is daar de afgelopen jaren veel aandacht aan besteed, die – naar verwachting - de komende jaren vruchten zal afwerpen. De toename in verplichtingen voor toekomstige investeringen die Defensie in 2018 is aangegaan illustreert dit.
- Ten derde erkennen we de risico's van het gebruik van de inkoopapplicatie. We zorgen voor maatregelen om deze risico's te mitigeren en doen dat zonodig in samenspraak met andere departementen die gebruik maken van dezelfde applicatie.
- Tot slot zijn we verheugd dat u het begrotingsfonds ziet als een stap om de informatievoorziening te verbeteren en doelmatigheid te vergroten. In de tweede helft van 2019 zal de Tweede Kamer een dummy-begroting ontvangen. Hierin wordt een voorstel gedaan hoe het begrotingsfonds er uit zal komen te zien en welke informatie de Tweede Kamer in de toekomst in de begroting van het fonds kan vinden.

Bestuursstaf

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum

18 april 2019

Onze referentie

BS2019008356

Gereedheidsinformatie¹

Ik ben verheugd dat u constateert dat de nieuwe wijze van rapporteren ten aanzien van gereedheidsinformatie goed aansluit bij de informatiebehoefte van de Tweede Kamer. De informatievoorziening op het juiste niveau van sturing en verantwoording blijft onze aandacht houden.

Tot slot

Het verantwoordingsonderzoek is voor mij een belangrijk instrument om de bedrijfsvoering en het financieel beheer verder te verbeteren. De grote inspanningen van mijn mensen leiden er toe dat die verbeteringen zichtbaar worden. Dat blijkt ook uit de constructieve inhoud van uw rapport. Ik dank u dan ook voor de samenwerking in het afgelopen jaar.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

Drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten

¹ Vertrouwelijke bijlage beleidsinformatie: behoort bij Rapport bij het jaarverslag Ministerie van Defensie (X) 2018.